

lemmer af dette Thing, og maaste ogsaa i det andet Thing, vil man se, at der er et virkelig Stormløb paa Statskassen, og hvis den nuværende Situation afløses af en anden, vil der — jeg antager, at man har ment det alvorlig med sine Forslag — blive en Konkurrencekrig om Statshjælp paa alle disse Omraader. Det sidste Forslag, som tilsyneladende fra enkelte Sider i den offentlige Mening er bleven taget paa en helt anden Maade, end det for en Del Aar siden vilde være blevet, er jo det Forslag, der fra socialistisk Side er fremkommet om et Slags Evangelsaan til Kjøbenhavns Kommune, der skal forsøge at rive ned, hvad der i ældre Tider er bygget. (Afbrydelse.) Ja, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage) er ganske vist med, men jeg tror dog, at man har Ret til at sige, at det er et fra socialistisk Side fremkommet Forslag. Det er det sidste Krab, der her er stillet, og man beghynder i den offentlige Mening at gjøre sig fortrolig med, at, efter at man har bygget op i Henhold til en ByggeLov, som man fra Regjeringens Side har ønsket forandret, hvorimod dette Thing har lagt Forslaget hen og har faaet en hel Del usunde og daarlige Kvarterer, finder man det fra enkelte Sider naturligt, at man griber ned i Statskassen og river det ned, som man med et Pennestrøg kunde have forhindret var blevet opført. Det forekommer mig derfor ikke ubetimeligt, selv ved Forelæggelse af et mindre Lovforslag som dette, at klare sig, hvor vidt man egentlig vil gaa, om man vil videre ad den Vej, at Staten skal bemægtige sig den private Drift, eller man vil gjøre Modstand derimod. Man maa, forekommer det mig, enten, som fra socialistisk Side, lægge Eftertrykket paa, at det er Staten, der sidder inde med sine Magtmidler, der skal bemægtige sig og ordne Produktionen, hvorved der skal undgaaes en Del af de Ulemper, som Ingen kan benægte klæbe ved den nuværende Ordning, eller man maa lægge Eftertrykket paa Selvansvarligheden, ikke alene den Enkelte eller de Enkeltes, men ogsaa paa de forskjellige Samfundsklassers og Kredses Selvansvarlighed, saa at den i Virkeligheden skal være Bæren for det økonomiske Liv, og Staten nærmest, hvad Kreditforholdene angaar, skulde have den regulerende Indflydelse, en Slags Politimyndighed, men paa ingen Maade direkte skulde tage disse Spørgsmaal i sin Haand. Der er for mig en besynderlig Modsigelse, naar man vil hævde Principerne — og det bliver man nødt til, selv med Fare for at blive kaldt Principrytter — at

Landeiendomsbefidderne have nydt hele Fordelen af de opadgaaende Konjunkturer, medens der aldrig blev Spørgsmaal om, hvad de andre Samfundsklasser led derunder, da dog Brød og andre af de første Nødvendighedsartikler bleve dyrere, uden at Arbejdslønnen steg i Forhold til de gode Forhold for Landmanden. Da var der ikke Tale om nogen Indsigelse fra Statens Side, men saasnart Konjunkturerne gaa nedad, og vi vel ere komne tilbage til samme Punkt, hvor vi vare for en Snes Aar siden, saa finder man det fuldstændig i sin Orden, at Staten skal træde op og paa en eller anden Maade hjælpe. Dermed vil jeg paa ingen Maade modsigte, at de Lidelser, der under saadanne Forhold fremkomme, kunne for den Enkelte eller for mange Enkelte være ganske usor skylt, og jeg finder det meget naturligt, at man under saadanne Forhold vil hjælpe, hvis det kan gjøres indenfor den Ramme, som Staten har stillet sig, men det er en betænkkelig Sag til Fordel for enkelte Samfundsklasser, som have haft stor Fordel af Konjunkturerne, at bryde helt nye Baner og — jeg tager ikke i Betænkning at sige — til Fordel for dem at søge at komme ind paa en statssocialistisk Vej, at søge at hjælpe en enkelt Samfundsklasse, fordi den ikke har taget sig tilstrækkelig i Agt for, hvad Alle bør tage sig i Agt for, at Konjunkturerne kunne gaa tilbage. Det er den store Lærdom, som netop alle Samfundsklasser faae gjennem en Krise som den, vi nu gaa igennem, og den være huskes og har en frugtbringende Virkning. Hvor nyttigt det end kan være, og hvor rigtigt det end er, at private Institutioner, og Staten indenfor visse Grænser, stille sig sympathe-tisk overfor de enkelte Samfundsklasser i deres Nødstilstand, saa er det dog lige saa nødvendigt, at disse lære for Fremtiden at bære sig fornuftigere ad. Der er en anden Mislighed ved Forslag af denne Natur, ved hvilke Staten efterhaanden skal hverligere gribe ind i disse Forhold; det er den, at Politiken og — jeg tillader mig at sige — Politikerne mere og mere komme til at brede sig paa alle Samfundslivets Omraader. Vi have set, at i Norge er politisk Virksomhed og Bankdirektørvirksomhed snart næsten Et og det Samme, og det er uundgaeligt, at naar Staten vil bemægtige sig navnlig et saa mægtigt Middel som Kreditforholdenes Ledelse, bliver det fuldstændig sammenblandet med Politiken og bliver sammenblandet dermed for bestandig. Ogsaa nu for Tiden kan det gjerne være, at der finder en saadan Sammenblanding Sted, men dette skulde jo være en organisk Lov, og den vil derfor drage sine Følger for en lang Fremtid; men ved den vil man